

Mere liv på badestranden?

Hjalager, Anne-Mette; Bærenholdt, Jørgen Ole

Publication date:
2018

Document version:
Forlagets udgivne version

Citation for polished version (APA):
Hjalager, A.-M., & Bærenholdt, J. O. (2018, aug. 13). Mere liv på badestranden? Aalborg Universitet.

Go to publication entry in University of Southern Denmark's Research Portal

Terms of use

This work is brought to you by the University of Southern Denmark.
Unless otherwise specified it has been shared according to the terms for self-archiving.
If no other license is stated, these terms apply:

- You may download this work for personal use only.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying this open access version

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details and we will investigate your claim.
Please direct all enquiries to puresupport@bib.sdu.dk

Mere liv på badestranden?

Anne-Mette Hjalager, SDU og Jørgen Ole Bærenholdt, RUC

Überørte strande, strandenge og klitter er afgørende attraktioner i dansk turisme. Netop på det punkt adskiller danske kyster sig fra kysterne i de lande, som udgør kystturismens hovedmarkeder. Den danske opinion er meget stærkt fortalende for at bevare denne unikke ressource, og det ses blandt andet i animerede debatter om tilladelse til bilkørsel på strandene og ikke mindst byggerier tæt på kysten.

Men samtidig ønsker befolkning og erhvervsliv, at der uden at udfordre naturgrundlaget tilføres attraktionsværdi, som kan supplere badelivets og friluftslivets glæder, herunder off-season. Det handler også om at skabe grundlag for mere økonomisk aktivitet og innovation. Der er en efterspørgsel efter permanente faciliteter eller muligheder for at bruge stranden som plads for mobile virksomheder.

Det er et planlægningsmæssigt og reguleringsmæssigt dilemma, som i disse år kalder på forskellige governance innovationer. Strandene er offentligt areal, en "public good", som er tilgængelig for alle. Men det betyder ikke, at der er frit spil til at drive virksomhed på stranden.

Mobilitet

I en moderne verden kommer der nye mobile forretningskoncepter til. Det er udtryk for ikke blot nye markeder og turistadfærd, men også en effekt af udviklingen af teknologier, som understøtter de mobile forretningsformer. Der er et boost i deleøkonomien, som bidrager til, at også private menneskers ejendele og kapaciteter kommer i ny cirkulation. Folks arbejdsmønstre bliver mere fleksible, og nogle mennesker har

en pop-op-forretning i nogle uger i højsæsonen, mens de laver noget andet resten af året.

Eksempler på services fra mobile strandvirksomheder

Kaffescooter
Badehus til leje
Udlejning af vandsportsudstyr og strandlegetøj
Betalingstoilet
Gadekøkken
Grillhytte
Containerhotelværelse
Saunahytte
Salgsbod/bagagerumsbod med tøj, antikviteter m.v.
Yogaplatforme
Kunsthøj og -udstilling
Koncert med scene- og publikumsudstyr
Hoppeborg og andre børneforlystelser
Bane og udstyr til beachvolley m.v.

Tilladelser nødvendige

I henhold til Naturbeskyttelsesloven kræver opstilling af mobile enheder en tilladelse, som skal ansøges hos myndighederne. Der kan i helt særlige tilfælde opnås dispensation, som kun gives, hvis de etableres i tilknytning til eksisterende anlæg som for eksempel en parkeringsplads eller vejnedkørsel, og at arealet er omfattet af en lokalplan, der giver mulighed for placering af et nærmere bestemt antal anlæg.

Ikoniske badehuse. Blokhus

Der meddeles ofte dispensation til midlertidige arrangementer og aktiviteter af 1-3 dages varighed som f.eks. et sportsarrangement på stranden, hvis arrangementet eller aktiviteten er forenelig med arealets karakter og anvendelse i øvrigt. Der vil ofte kunne dispenseres til midlertidig opstilling af f.eks. en toiletvogn, et telt og andre midlertidige foranstaltninger i den forbindelse.

Når det gælder stranden, er der således en ret stram kurs. Men på havneområder, som er i byzone og/eller er lokalplanlagte, er der en langt mindre restriktiv praksis. Det fremgår direkte af naturbeskyttelsesloven, at på havnearealer kan klubber, foreninger og institutioner uden dispensation bygge for eksempel et skur til deres udstyr eller til omklædning eller opføre en bålhytte, et shelter m.v. Private virksomheders anvendelse af arealer til tilsvarende (mobile) formål fremgår ikke af loven. I takt med, at den transport- og industrimæssige anvendelse af havnene har været for nedadgående, så er hensynet til turismens behov kommet mere i fokus. På havne kan tomme bygninger uden dispensation indrettes til nye formål – f.eks. kiosker, souvenirbutik, café eller overnatning for at fremme turismen. Disse bygninger kan få fleksible anvendelsesformer, herunder til streetfoodmarkeder, gearudlejning o.l., hvis omstændighederne er til stede.

Ja til at rykke længere ud på stranden

Eksisterende turismevirksomheder inden for strandbeskyttelseslinjen – for eksempel strandhoteller, campingpladser, restauranter og forlystelsesvirksomhed - har mulighed for at opstille mindre faciliteter til brug for friluft- og ferieaktiviteter, som opføres uden tilknytning til eksisterende bebyggelse. Det kan være bål- og grillpladser, mindre sportsanlæg og legeredskaber.

Det giver en mulighed for i perioder af året at "semi-privatisere" stykker af stranden. Loven siger dog, at almindelig trafik på stranden ikke må hindres. Der er krav til udseende og placering, og faciliteterne skal fjernes, når de ikke længere bruges.

Profilstrande, hvad er det?

I Vestkystplanen foreslås etablering af en række "profilstrande". I zoner af maksimalt 500 meters bredde foran en bymæssig bebyggelse skal man kunne fortætte med oplevelses- og servicefaciliteter. Forsøgsprojekter skal i de kommende år demonstrere, hvordan profilstrandene skal

planlægges. Risikoen er, at profilstrandene bliver kopier af sydlandske parasolskove. Men i dansk ånd kunne denne governance innovation heldigt forvaltet betyde, at man kommer til at se veldegnede anlæg, hvor man tør specialisere og raffinere profil uden at være bange for at miste kunder. Nogle strande kunne blive avancerede strandsportssteder. Andre kunne udformes særligt til børn, atter andre kunne indrettes med en wellbeing-vinkel. Bynære kulturhistoriske og maritime strandtraditioner og events kan genoplives.

Liv på stranden, men gerne smukkere end dette. Ebeltoft

InnoCoasts demonstrationsprojekter i Vadehavet, ved Lild Strand og på Bornholm viser behovet for en konkret stillingtagen til attraktive muligheder, men også for en proaktiv regulering og et fast greb i kommunernes planlægning for at udnyttes symbiosemulighederne bedst muligt. Borgere og turister deltager gerne i denne diskussion.

Kilder

- Hjalager, A.M. & Madsen, E.L. (2018). Business model innovation in tourism.
- Cooper, C. Volo, V., Gartner, C. & Scott, N. (eds). *The Sage handbook of tourism management*. London: Sage. 373-390.
- Lov om Naturbeskyttelse LBK nr 934 af 27/06/2017
- Partnerskab for Vestkystturisme (2018). *Udviklingsplan for Vestkysten*.